CZĘŚĆ XLVII — № 27. ROK 24 — (1853.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{7}{19}$ KWIETNIA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{6}{18}$ KWIETNIA.

Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Wojskowości, z dnia 30 Marca, Dowodzca 6 brygady piechoty Gwardyjskiej, Jenerał-porucznik *Głuchow*, mianowany Naczelnikiem 23 dywizyi piechoty, na miejsce Jenerał-majora *Romanowicza 1*, który zaliczony zostaje do Armii.

— Przez takiż Rozkaz dzienny w Wydziale Cywilno-Wojskowym, z dnia 29 Marca, zostający przy Zarządzającym Ministerstwem Wojny, pełniący obowiązki Vice-Dyrektora Departamentu Kommisoryatskiego, Rzeczywisty Radzca Stanu *Jakobson*, mianowany Jenerał-Audytorem Ministerstwa Wojny; dymissyonowany Jenerał-Sztab-Doktor Wydziału Cywilnego, Radzca Tajny *Richter* i dymissyonowany Główny Doktor Oddzielnego korpusu Gwardyi, Rzeczywisty Radzca Stanu *Nahumowicz*, mianowani Członkami Komitetu Naukowego Medycznego tegoż Ministerstwa.

Rozkazy dzienne CESARSKIE *w Wydziale służby Cywilnej, wydane w Petersburgu 1853 r.*

18 Marca. Przyjęty do służby Radzca Honorowy, Lekarz *Szymborski* i mianowany Lekarzem młodszym okręgu Czerkaskiego (gub. Kijowskiej); — uwolnieni od służby: na własną prośbę: Radzca Dworu, zostający przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych *Lubowicki*, z rangą Radzcy Kollegialnego, były Członek Komitetu powiatowego Kowieńskiego dla dozoru nad prawną przedażą trunków gorących, obecnie Deputat Kowieńskiego Szlacheckiego Deputat. Zgromadzenia od szlachty powiatu Szawelskiego, Assesor Kollegialny *Syrewicz* i przy dymissyi nagrodzony należącą mu rangą Radzcy Dworu i Sprawnik Ziemski Poniewieżski, Podpułkownik *Horbaniewski*.

21 Marca. Mianowany Członkiem Departamentu Ministerstwa Udziałów, zaliczony do tegoż Ministerstwa, Radzca Stanu *Nekludow*; — zatwierdzeni na Urzędach wybrani przez Szlachtę: Marszałek Mohylewski, Sekretarz Gubernijalny *Korolko*, Niezmienny Assesor Sądu Ziemskiego Orszańskiego, Rejestrator Kollegialny *Krukowicz*, Kuratorowie zapasowych zbożowych magazynów w powiecie Łuckim, nie mający rangi: *Zabotin, Budwił* i *Orzeszko*; — podniesieni do rang: Radzcy Tajnego, Rzeczywisty Radzca Stanu Jenerał-Kontroler Departamentu Kontrolnego rachunków morskich *Szamszyn*, za odznaczającą się służbę; Sekretarza Kollegialnego, Kurator zapasowych zbożowych magazynów w powiecie Mohylewskim (gub. Podolskiej), Sekretarz Gubernijalny *Wołoszynowski*, w zamianę Uniwersytetskiego stopnia Kandydata; — uwolniony od służby, Starszy Nauczyciel Gimnazyum Białocerkiewskiego Radzca Kollegialny *Persidski*, za wysługę lat, z mundurem obowiązkowi właściwym; — wykreśleni ze spisów zmarli: Radzca Stanu, Konsul Jeneralny w Havre, Ruan i sąsiednich z niemi portów *Poggenpol*, Radzcy Dworu: Expedytor Kassy Depozytowej w Wydziale pożyczkowym Rady Opiekuńczej S.-Petersburskiej *Złotkowski* i Pocztmistrz Proskurowski *Dumański*, Radzca Honorowy, Sekretarz Izby Skarbowej Podolskiej *Kuryłowicz*.

22 Marca. Towarzysz Ministra Skarbu, Senator, Radzca Tajny *Norow*, naznaczony Prezydentem w ustanowionych przy Ministerstwie Skarbu Radach handlowej i przemysłowej.

24 Marca. Przyjęty do służby Lekarz *Krauze* i mianowany Ordynatorem przy Zakładach Kijowskiego Urzędu powszechnej Opieki; — przeniesiony, Pomocnik Dziennikarza Główno dowodzącego Armiją Czynną *Hofman*, na Kancellistę Kancellaryi Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora; — uwolniony od służby, dla słabości zdrowia, Horodniczy Orszański, Porucznik artylleryi *Zahorski*.

27 *Marca*. Za odznaczającą się służbę podniesieni zostali do rang: Radzcy Honorowego, Sekretarze Kollegialni: Kancellaryi Wileńskiego Wojennego, Grodzieńskiego, Mińskiego i Kowieńskiego Jenerał-Gubernatora Pomocnicy Sekretarza *Sawicki* i *Houwaldt*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarze Gubernijalni: tejże Kancellaryi Tłumacz *Erdorf-Kupfer* i Kancellista *Kowerski* i Kancellaryi Cywilnego Wileńskiego Gubernatora Kancellista *Lariwier*; — za wysługę lat podniesieni zostali do rang: Radzcy Honorowego, Sekretarz Kollegialny Kassyer Rządu Gubernijalnego Mohylewskiego *Krzyżanowski*; — Sekretarza Kollegialnego, Sekretarz Gubernijalny, Dozorca Akcyzowy powiatu Lidzkiego *Jelski*; — były Nakazny Ataman Astrachańskiego wojska kozaków, uwolniony w 1848 roku, Jenerał-major *Jafimowicz*, przyjęty do służby i zaliczony do Komory Celnej S.-Petersburskiej dla poznania spraw celnych z zamianą rangi wojskowej na rangę cywilną Rzeczywistego Radzcy Stanu.

—

Koncerta. Na koncercie PP. Kątskich przeszłej Soboty, w którym Wielki Teatr był *całkiem* zapełniony, powtorzył się niewysłowiony entuzyazm, jakim ci genialni bracia są tu witani, a statystyka sprzedanych głównych miejsc pokazuje, że Publiczność 4 (16) Kwietnia, była po największej części nowa. Ale mało tego; pierwszym może w dziejach koncertowych przykładem, ten sam koncert, przez tychże artystów, w tymże teatrze, był powtorzony nazajutrz, w Niedzielę, i również ani jednego próżnego nie było miejsca. Sam fakt jest zbyt wymownym, iżby do niego cokolwiek dodawać.

Dziś, 6 (18) Kwietnia P. Stanisław *Szczepanowski*, daje swój koncert w Teatrze Michałowskim. Wnosząc z przyjęcia, jakiego tu już doznał, można być pewnym, że liczną będzie miał Publiczność.

Jutro w tymże teatrze jest koncert P. *Kosowskiego*; w sali Lichtenthala znakomity artysta miał już liczne zgromadzenie i żywe wywołał oklaski. Byliśmy pierwsi do zachęcenia go, iżby wystąpił w teatrze Michałowskim i nie wątpimy o powodzeniu zupełném. Gra jego pełna oryginalności, odznacza się przedewszystkiém śpiewnością i czystością. Wybór sztuk nie może się nie podobać powszechnie. Jest tam prześliczny *Wieniec słowiański*, *Wspomnienia Chopin'a*, *Serenada Schubert'a* i t. p. P. Szczepanowski ze swą czarowną gitarą, ma udział w tém wystąpieniu, które bezwątpienia nada Panu Kosowskiemu prawo obywatelstwa w rzędzie talentów ulubionych tutejszej stolicy.

Słyszeliśmy wczora w domu prywatnym z największą przyjemnością nowo-przybyłego skrzypka P. *Biernackiego*; zamierza on tu wystąpić przed publicznością; nie wiemy jeszcze kiedy to będzie miało miejsce. Z tego cośmy słyszeli, możemy śmiało powiedzieć, że P. Biernacki należy do pocztu spółczesnych znakomitości skrzypcowych.

M.

— W ciągu zeszłego Marca przejechało po drodze żelaznej Carskosielskiej 31,283 osoby i przychód wyniosł 10,788 rubli 70 kopiejek srebrem.

Po 1 Kwietnia zostawało chorych na cholerę w Petersburgu 233 — w ciągu doby zachorow. 34 — wyzdr. 14 — umarło 14 — po 2 Kwietnia pozostało chorych 239.

W ciągu doby zachor. 35 — wyzdr. 13 — umarło 20 — po 3 Kwietnia pozostało chorych 241.

W ciągu doby zachor. 41 — wyzdr. 9 — umarło 15 — po 4 Kwietnia pozostało chorych 258.

W ciągu doby zachor. 25 — wyzdr. 12 — umarło 11 — po 5 Kwietnia pozostało chorych 260.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 30 Marca (11 Kwietnia).

Rozkazem Cesarskim, Porucznik von Witte, z pułku Simbirskiego strzelców, przeznaczony został na Adjutanta placu Warszawy.

— Nadesłane z wystawy Londyńskiej medale i świadectwa, JW. Radzca Tajny Łaszczyński, Gubernator Cywilny gub. Warszawskiej, doręczył jak następuje: PP. Adolfowi-Gottliebowi Fiedler, Właścicielowi znanej fabryki sukien w Opatówku, medal 2 klassy; Fryderykowi Stumpf, Właścicielowi podobnejże fabryki w m. Tomaszowie, medal mniejszy; de Treskow, Dziedzicowi dóbr Chodowo w pow. Gostyńskim, medal podobnyż; Sukcessorom Dziedzica dóbr Strzelce, w pow. Gostyńskim, de Treskow, medal takiż, na ręce, P. Stegemann, zarządzającego temiż dobrami.

— JW. Ober-Policmejster m. Warszawy, ponowił zakaz roznoszenia po ulicach lub domach xiążek, w chęci sprzedaży lub abonamentu.

— JO. Xiążę Gorczakow, Warszawski Wojenny Jenerał-Gubernator, Zarządzający częścią Cywilną w Królestwie podczas nieobecności JO. Xięcia Namiestnika, mając sobie doniesioném przez pełn. obow. Naczelnika Wojennego gub. Płockiej, o ujęciu w mięs. Lutym r. b. w pow. Lipnowskim w gminie Osiek, zbrodniarzy: Jana Szpejenka vel Wiszniewskiego, żony jego Rozalii, i Józefa Michałowskiego, wspólników słynnego zbrodniarza Felixa Dąbka (schwytanego nie dawno w Warszawie), raczył za wstawieniem się tegoż Naczelnika Wojennego, przeznaczyć Zastępcy Wójta gminy Osiek, Dulskiemu, pieniężne wynagrodzenie w kwocie rs. 75, za gorliwe i sprężyste działania, skutkiem których ujęci zostali wspomnieni zbrodniarze.

— Tajny Radzca Titow, Nadzwyczajny Poseł i Pełnomocny Minister Cesarsko-Rossyjski przy Porcie Ottomańskiej, przybył z Paryża do Warszawy.

— Hrabina Kisielew z domu Potocka, bawi w tej chwili w Kairze; Pani ta znana z dowcipu i oryginalności w najwyższych Europejskich towarzystwach, kończy swą wielką podróż po Wschodzie, i wkrótce ma powrócić do Europy.

— Wczoraj dopiero otrzymano tu wiadomość, że w dniu 16 Marca, w majątku własnym Postawach, o godzinie 7 wieczorem, zakończył życie hrabia Konstanty Tyzenhaus. Śmierć ta nie tylko pokrywa żałobą kilka możnych tutejszych rodzin, z którémi zmarły w bliższych lub dalszych stosunkach pokrewieństwa zostawał, nie tylko dotyka boleśnie przyjaciół i znajomych zmarłego, którzy lepiej mogli poznać wysokie duszy tej przymioty, ale stała się niemałą stratą dla kraju. Był to bowiem jeden z tych rzadkich ludzi, których serce od młodości do ostatniej chwili otwartém było dla cnoty i poświęcenia, umysł dla nauki, ręka do pomocy potrzebującym prawdziwie i ludziom i rzeczom. Los nie skąpił mu darów, ale obdarowany hojnie z pożytkiem dla innych używać ich umiał; żywot cały, i prace i zbiory po nim pozostałe, są słów tych niezbitém świadectwem.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

WIEDEŃ. Z powodu wyzdrowienia Cesarza Jmci, Gubernator cywilny i wojenny Węgier, Arcyxiążę Albert udzielił przebaczenie znacznej liczbie osób albo już skazanych, lub jeszcze pod sądem zostających za pomniejsze przestępstwa polityczne.

— Piszą z Medyolanu, że 27 Marca, około 40 osób skompromittowanych w wypadkach 6 Lutego zostały wypuszczone ze śledczego aresztu.

— Gazeta *Korrespondencya* zaprzecza wiadomości o usunięciu się barona von Kübeck od prezydencyi Rady Państwa, a gazeta *Presse* (Wiedeńska), zaprzecza innej wiadomości, o zejściu Xięcia-Arcybiskupa Ołomunieckiego, który, lubo był mocno chory, ale szybko przychodzi do zdrowia.

— Cesarz spodziewany jest do Wenecyi na 9 Kwietnia. Podług gazety Triestskiej Cesarz zabawi dwa dni w Trieście, a trzy w Wenecyi, poczém uda się do Tyrolu przez Weronę, gdzie odbędzie manewra wojskowe.

— W Pesth wywieszono ogłoszenie, którem Rząd przeznacza 10,000 florenów nagrody temu, kto wyda żywego lub zabitego, byłego herszta geryllasów, a dziś rozbojników, Rosza Sandor.

— W Medyolanie między wypuszczonemi na wolność osobami, wziętemi na podejrzenie udziału w ostatnich wypadkach, był też znany Margrabia Crivelli.—Po 27 Marca składka na kościoł mający uwiecznić pamiątkę ocalenia Cesarza wynosiła przeszło 36,500 lirów. Dla uwiecznienia tejże radośnej pamiątki Akademija Cesarska Medyolańska Kunsztów postanowiła wystawić na Brera pomnik, który professor rzeźbiarstwa kawaler Cocciatori, podjął się ukończyć w ciągu kilku miesięcy. *(P. P.)*

PRUSSY. Korrespondencye gazety Augsburskiej z Berlina, nie przestają szczególnej zajmować się nowoodkrytemi knowaniami spisku. W dniu 29 Marca Król przywoływał do Charlottenburg Prezesa Policyi, P. Hinckeldey, który złożył J. K. Mości szczegółowe sprawozdanie. Pierwsze poszukiwania Policyi Pruskiej, spowodowane zostały wiadomościami udzielonemi od Policyi Londyńskiej, która, w ostatnich zwłaszcza czasach, ma pilne oko na komiteta emigracyjne, które się pozawiązywały w Londynie. Część osób zatrzymanych w Berlinie, wypuszczona została na wolność, ze czterdzieści pozostaje w więzieniu pod ścisłym dozorem. *(P. P.)*

HANOWER. Sejm Powszechny zwołany został na 25 Kwietnia i jednoczasowie wydany Dekret Królewski zawierający rozporządzenia, mające ułatwić stosunki handlowe między krajami, składającemi dwa związki Celne: Steuerverein i Zollverein. *(J. de S.-P.)*

NASSAU, *1 Kwietnia.* Dziś Pierwsza Izba otrzymała urzędowe zawiadomienie o zaręczeniu Jej Wysokości Xiężniczki Heleny, z Jego Wysokością Xięciem de Waldeck-Pyrmont. *(J. de S.-P.)*

BREMA. 28 Marca nowe uwięzienia zostały dokonane w Bremie, mające związek z temi, jakie uczyniono w dniu 18 tegoż miesiąca. *(J. de S.-P.)*

ANGLIJA.

LONDYN, *4 Kwietnia.* Spożycie herbaty w Anglii, w ostatnich sześciu leciech powiększyło się od 57,000,000 do 65,000,000 funtów.

— 1 b. m. zawinął do Sruthampton statek parowy *la Plata* z pocztą Mexykańską i Antylską. Donoszą, że na wybrzeżu wyspy św. Lucyi znaleziono pokłady złota.

— W *Morning-Post* z dnia 2 Kwietnia piszą: «Obroty prac przemysłowych w Anglii zaczynają cierpieć ze skutków odkrycia złota w Australii. Nie mówiąc już o emigracyi, która szybko wyludnia Irlandyą, odjazd 8,000 osób, które co tygodnia opuszczają port Liverpoolski, udając się już do osad Ameryki północnej, już do Australii, już nareszcie do Stanów Zjednoczonych, jest faktem, który sam jeden dostatecznie pokazuje, że nietylko znaczna massa kapitałów, ale wielka liczba najlepszych pracowników, wynosi się z kraju. Czy Rząd ma, i o ile, zapobiedz temu wezbranemu potokowi emigracyi, — jest to zagadnienie które rychło zapewna zwróci na się uwagę naszych mężów Stanu.

CHINY. Gazeta *China-Herald*, z dnia 15 Stycznia, daje nowiny następujące:

«Kommisarz jeneralny Cesarski, Jan, przysłany w celu stłumienia powstania, widząc bezskuteczność swoich usiłowań, odjął sobie życie. Tymczasem powstańcy, ciągnąc ponad rzekę Yan-tzi-Kiang, żywotną arteryą kraju, i której zajęcie pozwoliło sirowi Henrykowi Pottinger skończyć zwycięzko ostatnią kampaniją, zajęli na brzegu południowym Wu-Tchang, co zmusiło do ucieczki kupcow w Tchan-Si i zatamowało wszelki handel, i gotują się do attakowania Stan-Yang i Kieng-Kiang. Pierwsze z tych miast ma wielki odbyt na angielskie towary. We wszystkich miastach, położonych po

nad tą rzeką, urzędnicy Rządowi zupełnie upadli na duchu i powstańcy myślą teraz o opanowaniu Nan-Kingu. Ich wprawa i nawet biegłość w sztuce wojennej, wielka liczba i odwaga, jaka ich ożywia, każe nam wątpić, mówi gazeta, iżby powstanie to mogło być pokonane. Wielkość niebezpieczeństwa dobrze jest przez Rząd rozumiana. Wszystkie rozrządzalne wojska, od północy do południa-wschodu, odebrały rozkaz ciągnąć jak najśpieszniej na obronę Nankingu; ale, rzecz dziwna, wśród takiego przepełnienia ludności, jakie jest w Chinach, wojsko jest nader nieliczne. Rząd tego ogromnego kraju nie może zgromadzić na jednym punkcie 40,000 żołnierza, dla braku pieniędzy. *(P. P.)*

FRANCYA.

PARYŻ, *5 Kwietnia.* List, przy którym hrabia de Montalembert przesłał na dobroczynność 1000 franków, wypadające od niego jako składka członków Ciała Prawodawczego na bal dla NN. Cesarstwa JJ. adressowany do Mera Besançon, miasta stołecznego Departamentu Doubs, z którego hrabia jest Deputowanym, jest treści następującej:

«Do P. Mera miasta Besançon.

«Mam zaszczyt załączyć summę 1000 franków, które proszę WMPana użyć na korzyść zakładu uczniów rzemieślniczych w Besançon. Ta ofiara przedstawia część, wypadającą odemnie, do żądanej od wszystkich moich kollegów składki na pokrycie kosztów balu, który został ofiarowany N. Cesarzowi Jmci w imieniu Ciała Prawodawczego. Nie należałem do żadnej w tym przedmiocie uchwały, na którą zresztą nie było żądane urzędowe postanowienie Izby. Nie sądzę, iżby wchodziło w skład atrybucyj Ciał Politycznych, nawet płatnych, wyprawiać tany dla Dworu i miasta. Napróżno szukam podobnego przykładu w dziejach Prawodawstwa, nawet z epoki pierwszego Cesarstwa. Nasze prace nie wydadzą się zapewna ani tyle nużącemi, ani tyle ważnemi, iżby Publiczność mogła mniemać, że potrzebujemy podobnych rozrywek. Jestem nadto przekonany, że wyborcy Departamentu Doubs, wybierając mię, nigdy nie myślili, żeby Izba, na którą mię posyłają, miała kiedykolwiek zastąpić zabawami tego rodzaju, udział, jaki się należy krajowi w jego własnych sprawach, i na miejscu obalonej mównicy, wystawić orkestrę balową.

«Proszę przyjąć, i t. d.

List ten zrobił, jakeśmy donieśli, wielkie wrażenie, i nadzwyczajnie rozjątrzył kollegów hrabi de Montalembert przeciw niemu. Prezes Izby Prawodawczej, P. Billault oznajmił mu, że w materyalnym względzie list ten uważany jest za niebyły i że wypadający udział do składki balowej, będzie wytrącony z płacy. Tym sposobem krotofila dowcipnego hrabi, będzie mu kosztowała 1000 franków.

— Anglicy, którzy składali Cesarzowi adress Pokoju w imieniu stanu kupieckiego miasta Londynu, nie zaniedbali też, jak zapewniają, własnego interessu. Mieli oni zaprosić Cesarza do udziału na summę 10 miljonów franków, w projekcie połączenia Oceanów Atlantyckiego i Spokojnego.

— 28 Marca miało miejsce w Marsylii odkrycie na placu zwanym Cours, posągu na cześć Biskupa de Belzunce, który się uwiecznił w dziejach miasta swojemi czynami poświęcenia w czasie grassującego morowego powietrza.

— Z podań urzędowych Bractwa świętego Regisa w Paryżu (którego celem jest ułatwianie i kojarzenie małżeństw, pomiędzy parami, nieprawnie żyjącemi), daje się widzieć, że od roku 1826, w którém było założone, po Styczeń 1852 roku, Bractwo przyjęło 24,856 par żyjących w nałożnictwie, i tym sposobem powróciło na łono religii i dobrych obyczajów 49,712 osób płci obojej. Podług przybliżonej rachuby, w tymże okresie czasu przeszło 17,000 dzieci naturalnych odebrały dobrodziejstwo uprawnienia. W jednym 1852 roku Towarzystwo skojarzyło 1,122 małżeństw i uprawiło 750 dzieci. *(J. de S.-P.)*

WŁOCHY.

SARDYNIJA. Gazeta Piemontska zawiera Dekret Królewski, zatwierdzający umowę, zawartą między Ministrem Prac publicznych i Panem John W. Brett, o przeciągnienie linii telegrafu elektrycznego ziemnego i podmorskiego, od południowego wybrzeża Spezzia, aż do Cagliari i do przylądka Teulada.

W ugodzie tej stoi, że P. John Brett, działający w imieniu Kompanii, którą ma założyć pod firmą *Kompanii telegrafów elektrycznych podwodnych morza śródziemnego, dla korrespondowania z Algeryą i Indyami*, obowiązuje się zbudować ten telegraf tak na lądzie jak i pod morzem, biorąc na rachunek Kompanii wszystkie wydatki i riziko przedsięwzięcia. Lina podmorska będzie przeciągnięta od przylądka Teulada, do jednego z punktów wybrzeża Algeryi francuzkiej. (*) *(J. de S.-P.)*

GRECYA.

Liczba wychodzców politycznych, przebywających w Atenach, wynosi do 300 osób, w których mało jest niemców, polaków i węgrów, wielką większość składają włosi, którzy walczyli w Sycylii, Ankonie i Wenecyi i którzy uznają za swego wodza rzymianina Mariani, niegdyś adwokata. *(J. de S.-P.)*

TURCYA.

Piszą z Konstantynopola do gazety Triestkiej z dnia 21 Marca: «Sułtan wyraził Posłowi Pruskiemu, P. Wildenbruch, chęć dania Królowi Jmci Pruskiemu dowodu swojej przyjaźni, na co ten dyplomata odpowiedział, że nadanie obszaru ziemi, któryby służył na smętarz dla europejczyków wyznania protestantskiego i katolickiego byłoby dla jego Monarchy najprzyjemniejszą oznaką dobrych chęci J. S. Mości. Następnie notą Ministra Spraw Zagranicznych P. Wilden-

(*) Przeszłej jesieni widzieliśmy tu w Petersburgu Pana Brett i jego apparat drukowania depeszy telegraficznych w pełném działaniu na małą stopę. *(Wyd. Tyg.)*

bruch został zawiadomiony, że Sułtan podarował na smętarz dla protestantów i katolików grunta, położone w bliskości koszarów w Pera, na przestrzeni 40,000 stop. *(J. de S.-P.)*

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI. (*)

PRUSSY. W dniu 6 Kwietnia Druga Izba bez żadnych sporów przyjęła jednomyślnie projekt prawa o składzie Pierwszej Izby.

— Piszą z Berlina do gazety Augsburskiej, że przez rozporządzenie policyjno-administracyjne, wydane od Ministerstw Spraw Wewnętrznych i Wyznań, przywrócona została moc obowiązująca prawa z dnia 23 Lipca 1847 co do izraelitów, w zamian postanowień Konstytucyi z roku 1850, przeciwnych w samej zasadzie pomienionemu prawu. Ten środek znosi emancypacyą, którą żydzi winni byli rewolucyi, mianowicie w tém, co się tyczy ich praw do urzędów publicznych i do udziału w reprezentacyi kraju. Przywracające się prawo z roku 1847 wyłącza ich od wszystkich urzędów publicznych i gminowych w wydziale sądowniczym, policyjnym i wykonawczym. Co do reprezentacyi w Parlamencie, prawo, któreby nadawało posiadanie nieruchomości, pozostaje w zawieszeniu, dopóki własność takowa znajdować się będzie w ręku izraelity.

— Na ulicach Berlina codzień znajdują porzucone bardzo znaczne ilości broni i ammunicyj, pochodzące ze składów rządowych, a których tym sposobem pozbywają się osoby, mające je w swojém ręku, bojąc się rewizyi mieszkań.

W skutek podań zebranych o ostatnim spisku i o środkach działania spiskowych, Policya rozwiązała wielkie stowarzyszenie Zdrowia (Gesundheitspflege - Verein), tudzież tak nazwaną kassę chorych robotników, której fundusz, 3,000 talarów został zasekwestrowany. Władze obok tego urządziły się tak, iżby tym zakładom wzajemnej pomocy nadać prawny charakter i kierunek. *(J. de S.-P.))*

AUSTRYA. *Wiedeń, 8 Kwietnia.* (Przez telegraf.) Podsekretarz Stanu Ruesskäper, zastępujący dotąd Ministra Skarbu, Pana von Baumgärtner, mianowany został Ministrem Skarbu, a baron von Gehringer, Ministrem Handlu.

— W *Journal des Débats*, z dnia 7 Kwietnia, czytamy: «Odebrano dziś wiadomość, że P. de Buol, Minister Austryacki Spraw Zagranicznych, wprost i bezwarunkowo odmówił zaskutecznienia żądania Rządu Sardyńskiego względem uwolnienia od sekwestru dóbr wychodzców Medyolańskich i Weneckich, którzy prawną drogą przeszli na poddanych Sardyńskich. P. de Revel, Poseł Sardyński w Wiedniu, wyjeżdża za urlopem do Turynu.»

Gazeta *Indépendance Belge* modyfikuje tę wiadomość, którą uważa za spóźnioną i twierdzi, że po pierwszém odmówieniu, Rząd Austryacki okazał się następnie bardziej wyrozumiałym w traktowaniu o tym przedmiocie. *(J. de S.-P.)*

MUNICH. Reskryptem, datowanym z Neapolu, 2 Kwietnia, Król nadał pułkownikowi hrabi O'Donnell, adjutantowi Cesarza Jmci Austryackiego, order Komandora Zasługi Cywilnej, Korony Bawarskiej. *(J. de S.-P.)*

SZWAJCARYA. Piszą z Bernu, 24 Marca, że wychodzcy Lombardzcy, którzy się otwarcie chełpili z bezprawi, popełnionych 6 Lutego w Medyolanie, zostali wysłani do Ameryki.

— Podług nowoodebranych wiadomości, bunt chłopów w Lugano nie był wymierzony przeciw Rządowi federalnemu, ale spowodowany po prostu brakiem roboty, do którego wieśniacy Tessyńcy są przyprowadzeni skutkiem blokady austryackiej, która im zamknęła kraj, gdzie od niepamiętnych czasów zwykli się byli najmować do prac rolniczych.

— Depesza telegraficzna z Bernu, z dnia 6 Kwietnia, donosi, że Marszałek hrabia Radecki, a w jego zastępstwie jenerałowie dowodzący wojskami, zebranemi nad granicą Szwajcarską, odebrali rozkaz porozumiewania się wprost z Kommisarzem Federalnym w Kantonie Tessino, pułkownikiem Bourgeois, względem środków załatwienia zajścia pomiędzy Austryą i Szwajcaryą. Jest to fakt wielkiej wagi, dotąd albowiem nikt nie miał upoważnienia do wchodzenia w układy i Austrya nie uznawała władzy Kommisarza federalnego. *(J. de S.-P.)*

LONDYN, *7 Kwietnia.* Obie Izby Parlamentu rozpoczęły swoje prace od 4 b. m.

W Izbie Lordów dnia tego lord Campbell zapytywał Gabinet w przedmiocie adressu, złożonego Cesarzowi Francuzów od kupców Londyńskiego City i znajdował w tém naruszenie prawa między-narodowego. Minister Spraw Zagranicznych lord Clarendon objaśnił, że adress ten nie miał bynajmniej charakteru urzędowego i że przy złożeniu takowego Cesarzowi, nie znajdował się Poseł Angielski.

5 Kwietnia tenże Minister oznajmił, iż przyjmował deputacyą City, z prośbą o wdanie się Rządu ku utrzymaniu nietykalności Państwa Ottomańskiego, i dodał, że Rząd, lubo pochwala cele i zamiary Deputacyi, nie mógł przyjąć pomienionej prośby.

W Izbie Gmin, 4 Kwietnia, Minister Skarbu zapowiedział, iż budżet będzie przedstawiony w dniu 18 bież. miesiąca.

Potém lord John Russell wykładał swój bill o udoskonaleniu systematu oświecenia narodowego, który Rząd zamierza wnieść na Parlament.

Minister dał zauważać, że Anglija liczy w tej chwili 44,898 szkół publicznych i prywatnych, a w nich 2,108,473 uczniów. Klassy robocze przykładają się o ½ miljona funt. sterl. do kosztów publicznego nauczania.

W ogólności bill nie wprowadza żadnych nowych zasad, dąży tylko do udoskonalenia i rozwicia dotychczasowych. Uniwersytety mają być pozostawione na stopie obecnej i z zachowaniem służącej im teraz inicyatywy reform wewnętrz-

(*) Poczty zagraniczne całego tygodnia, zapewne z powodu puszczenia rzek, przyszły wszystkie w jednym dniu i są znacznie spóźnione.

nych, prócz Uniwersytetu Oxfordskiego, w którym trzeba będzie dokonać niektore zmiany co do udziału professorów w administracyi, i ułatwień w przyjmowaniu uczniów.

Celniejszą nowością billu to będzie, iż miastom, które zechcą założyć u siebie nowe, lub powiększyć dawne zakłady wychowania, pozwolonem zostanie uchwalić na to miejscowy podatek, jeżeli zajdzie zgoda dwóch trzecich osób stanu podatkującego.

Na posiedzeniu 5 Kwietnia, na uczynione mu zapytanie Minister Skarbu odpowiedział, że Rząd na teraz niema zamiaru wprowadzać nowej miedzianej monety, lecz że w ogólności zajmuje się ustanowieniem dziesiątkowego systematu monetarnego.

— *Times* daje szczegóły o domach składanych z cynku, które jeden fabrykant wymyślił robić dla emigrantów, wynoszących się do Kalifornii. Zwyczajne wymiary są 21 stop długości, a 15 szerokości. Składają się z desek cynkowych od 8 stop wysokości a 3 szerokości, które się osadzają w ramach z drzewa i spajają z sobą za pomocą śrub i antab. Takie domy mają zazwyczaj, z przodu, jeden wielki pokoj, służący za salon lub kram, z tyłu dwa pokoje, jeden od 15 stop na 10, drugi od 10 na 6 lub 7. Wszystko to dobrze oświecone. Dach ma 12 stop wysokości. Zewnątrz dom przedstawia gładką metalową powierzchnią, wewnątrz wyłożony jest drzewem i wyklejony papierowém obiciem.

Prosty i łatwy sposób składania tych domów, jest najważniejszą korzyścią wynalazku. Emigrant, przy pomocy dwóch ludzi, może wystawić ten dom w ciągu dni dwóch, wszędzie gdzie mu się podoba. Cały dom nie waży nad dwa tonny i mieści się w dwóch skrzyniach. Cena jest bardzo umiarkowana. Zaczęto z razu wyrabiać takie domy z lanego surowcu, ale koszt i ciężar czyniły je niedogodnemi. Przeciwnie, cynk jest lekki, nie rdzawieje i zapewna powszechnie będzie przyjęty w początkach kolonizacyi. Mnóstwo takich domów posyła się do Kalifornii i Australii. *(J. de S.-P.)*

PARYŻ, *8 Kwietnia*. Wszystkie wieści o zmianie Kodexu Napoleona, w rozdziale tyczącym się Małżeństwa, upadają w skutek następnej noty, ogłoszonej w Monitorze wczorajszym, w części nieurzędowej:

«Usiłowano rozszerzyć w Publiczności pogłoskę, że Rząd zamyśla o wprowadzeniu modyfikacyj w warunkach małżeństwa cywilnego.

«Pogłoska ta żadnej nie ma zasady.

«Doświadczenie lat sześciudziesiąt udowodniło trafność naszego prawodawstwa w tym ważnym przedmiocie.»

— Depesza telegraficzna z Aten donosi, że fregata parowa *Saul*, która poprzedza eskadrę francuzką, wyprawioną na brzegi Grecyi, przybyła do portu Pirei; pozostawiła ona eskadrę w Milo, dokąd takowa zmuszona była zawinąć w skutek gwałtownej burzy.

— W Berlinie odebrano depeszę telegraficzną z Berlinu, następującej treści:

«Monitor dzisiejszy obwieszcza, że pożyczka turecka, nie zatwierdzona przez Portę, będzie zwrócona przez Poselstwa tureckie w Paryżu i Londynie w ciągu czasu od 15 do 20 Kwietnia; ci co już wnieśli pieniądze, odbiorą je z 6 procentem.

«Czterej Radzcy Stanu mianowani zostali Nadzwyczajnemi Kommisarzami Policyi.

«Arcybiskup Paryzki odwołał zakaz, który był wydał do Duchownych swojej dyecezyi, iżby nie prenumerowali dziennika *Univers* i nie dawali do tego pisma żadnych artykułów.» *(J. de S.-P.)*

MADRYT, *2 Kwietnia*. (Przez telegraf.) Na dzisiejszém posiedzeniu Senat nakoniec przystąpił do ostatecznych rozpraw nad prośbą jenerała Narvaez, Xięcia Walencyi, który żąda iżby zdjęto z niego polecenie, dane mu do Wiednia, dla zajęcia się tam poszukiwaniami wojenno-historycznemi, i pozwolono mu zasiąść na senatorskiém krześle. Prośba takowa została uchylona, ale tylko ośmiu głosami większości.» *(J. de S.-P.)*

TURCYA. Donoszą przez telegraf z Triestu, z dnia 6 Kwietnia.

«Eskadra francuzka, złożona z 15 okrętow, spostrzeżona została z bliskości przylądka Matapan.'

«Statek parowy angielski *the Fury*, wiozący Posła lorda Stratford Redcliffe, był widziany w bliskości Sapienza.

«Wydany został firman, upoważniający do założenia Banku Konstantynopolitańskiego.

«Jeden z wysokich dygnitarzy Porty, Taud bey, odjechał do Paryża z poleceniem, tyczącem się wynagrodzenia za kupony pożyczki Tureckiej.»

Konstantynopol, 28 Marca. (Depesza telegraficzna otrzymana w Berlinie.) Xiążę Mienszykow odebrał od Wielkiego Wezyra zaspokajające zapewnienia. Odtąd Xiążę będzie miał wstęp wolny do seraju, bez meldowania.

AMERYKA. *Stany Zjednoczone*. Depesza telegraficzna z Louisville, (w stanie Arkansas) donosi, że w dniu 23 Lutego, wielka ilość kruszcu złotego została odkryta w bliskości zatoki Podkowy (Horse-choe-creek) w Taliguch, należącym do plemienia Czirokezów, na pierwszym wstępie średni zbior wynosił po 10 do 12 funtów sterlingów dziennie na człowieka. Mieszkańcy Marysville tłumnie opuszczają swoje siedziby, udając się na miejsca złotodajne. *(J. de S.-P.)*

(DROGĄ NADZWYCZAJNĄ.)

LONDYN, *7 Kwietnia*. Dziś, o godzinie 1 po południu, Królowa Jmć szczęśliwie powiła syna. Pierwszy biulletyn donosi, że N. matka i nowonarodzony Xiążę są zupełnie zdrowi. *(J. de S.-P.)*

Позволяется печатать. 6 Апрѣля 1853 года. *Цензоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.